

WYBORY SAMORZĄDOWE

21 października 2018 r.

Szkolenie członków obwodowych komisji wyborczych ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie

Opracowanie:

© Krajowe Biuro Wyborcze

 Krajowe
Biuro
Wyborcze

PROGRAM SZKOLENIA

2

- Członkowie komisji
- Uprawnienia mężów zaufania
- Obserwatorzy społeczni
- Obserwatorzy międzynarodowi
- Dziennikarze
- Lokal wyborczy
- Zadania komisji przed dniem wyborów
- Zadania komisji w dniu wyborów przed otwarciem lokalu wyborczego
- Zadania komisji w trakcie głosowania
- Głosowanie przez pełnomocnika – szczególne zadania komisji
- Głosowanie korespondencyjne – szczególne zadania komisji
- Przebieg głosowania
- Zakończenie głosowania
- Szczególne zadania komisji w obwodach utworzonych w ZL i DPS
- Ponowne głosowanie w wyborach wójta

**Krajowe Biuro Wyborcze
Delegatura w Bydgoszczy**

3

85-950 Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 3
(budynek Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy)

Tel.: (52) 323 18 29; 323 18 25

Fax.: (52) 323 18 40

(52) 323 18 41

Adres e-mail: byd-wyb@kbw.gov.pl

Komisarz Wyborczy w Bydgoszczy I – **Igor Zgoliński**

Komisarz Wyborczy w Bydgoszczy II – **Ryszard Owczarzak**

Dyrektor Delegatury KBW w Bydgoszczy – **Adam Dyla**

Pełnomocnik ds. obsługi informatycznej Komisarzy Wyborczych w Bydgoszczy
– **Łukasz Błoński**

Strony internetowe: www.pkw.gov.pl ; <https://bydgoszcz.kbw.gov.pl/>

PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁONKÓW KOMISJI

4

Członkowie Obwodowych Komisji Wyborczych ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie zobowiązani są do zapoznania się z całością wytycznych - uchwała PKW z dnia 17 września 2018 r. w sprawie wytycznych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego zarządzanym na dzień 21 października 2018 r.

Zgodnie z art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej są wiążące dla komisji niższego stopnia. **Dlatego też członkowie komisji zobowiązani są zapoznać się z całością wytycznych i bezwzględnie je stosować.**

Obsługę i techniczno-materialne warunki pracy OKW, w tym możliwość wykorzystania techniki elektronicznej oraz wykonanie zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów na obszarze gminy zapewnia wójt (burmistrz, prezydent miasta) zwany dalej „wójtem” (art. 156 § 1 Kodeksu wyborczego).

NALEŻNOŚCI PIENIĘŻNE

5

UCHWAŁA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 23 sierpnia 2018 r.
w sprawie w sprawie należności pieniężnych przysługujących członkom komisji wyborczych w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego

Członkom OKW za czas związany z wykonywaniem zadań członka komisji przysługuje zryczałtowana dieta w wysokości:

- 1) dla przewodniczących obwodowych komisji wyborczych - **380 zł**;
- 2) dla zastępców przewodniczących obwodowych komisji wyborczych – **330 zł**;
- 3) dla członków obwodowych komisji wyborczych – **300 zł**;

W wyborach WBP - w głosowanie ponownym, dieta przysługuje w połowie wysokości

 Krajowe
Biuro
Wyborcze

NALEŻNOŚCI PIENIĘŻNE

6

UWAGA:

- zryczałtowana dieta **nie przysługuje**, jeżeli członek obwodowej komisji wyborczej nie uczestniczył w czynnościach związanych z przeprowadzeniem głosowania lub ustaleniem wyników głosowania.
- dojazd członka obwodowej komisji wyborczej na posiedzenie, szkolenie (*o ile szkolenie przeprowadzane jest w tej samej gminie, w której siedzibę ma komisja*), traktowane jest jako dojazd do miejsca pracy i w związku z tym członkowi komisji **nie przysługuje zwrot kosztów dojazdu do siedziby komisji czy miejsca szkolenia.**

CZŁONKOWIE KOMISJI

- są obowiązani nosić w widoczny sposób **identyfikatory** – w dniu głosowania;
- nie mogą udzielać **wyborcom pomocy w głosowaniu** z wyjątkiem pomocy polegającej na udzielaniu głosującym stosownych informacji;
- na wniosek wyborcy komisja jest obowiązana **wyjaśnić jej sposób głosowania** oraz warunki ważności głosu, zgodnie z informacją umieszczoną na karcie do głosowania;
- **przewodniczący komisji odpowiada za utrzymanie porządku i spokoju, czuwa nad przestrzeganiem tajności głosowania,**
- **przewodniczący kieruje pracami komisji,** ma prawo żądać opuszczenia lokalu przez osoby **naruszające** porządek i **zakłócające** spokój oraz prowadzące agitację wyborczą (art. 107 § 2 Kodeksu wyborczego), a w razie potrzeby zwrócić się do Policji **O POMOC** (art. 49 § 3 Kodeksu wyborczego).

Przypadki zakłócenia głosowania odnotowuje się w punkcie XIII.6 protokołu przekazania.

MĘŻOWIE ZAUFANIA

8

- **1 komitet wyborczy - 1 mąż zaufania** (wyłącznie osoba pełnoletnia);
- **wyznaczony przez pełnomocnika wyborczego** komitetu wyborczego, który zarejestrował listę kandydatów w danym okręgu lub zarejestrował kandydata na wójta w danej gminie.
Mężowie zaufania danego komitetu mogą zmieniać się w ciągu pracy komisji;
- **zaświadczenie** (wg wzoru ustalonego przez PKW uchwałą z dnia 30 lipca 2018 r.) lub jego kopia – podpisane przez właściwy organ podmiotu uprawnionego lub upoważnioną przez ten organ osobę + okazanie komisji kserokopii upoważnienia. Komisja sprawdza zaświadczenie ze wzorem oraz tożsamość tej osoby;
- **powinien posiadać identyfikator.**

Identyfikatory nie mogą zawierać elementów kampanii wyborczej.

JAN KOWALSKI
MAŻ ZAUFANIA
Komitet Wyborczy XYZ

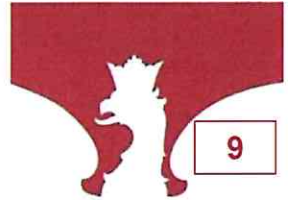
~~Elementy
agitacyjne~~

Komisja wywiesza informację (w lokalu wyborczym w miejscu widocznym z zewnątrz oraz w urzędzie gminy) o godzinie rozpoczęcia swojej pracy w dniu głosowania (a nie o godzinie rozpoczęcia głosowania!)

Załącznik
do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 30 lipca 2018 r. (poz. ...)

Wzór zaświadczenia dla męża zaufania

ZAŚWIADCZENIE DLA MĘŻA ZAUFANIA

Ja
(imię - imiona i nazwisko)

jako pełnomocnik wyborczy – osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego*, działając w imieniu.

Nazwa komitetu

zaświadczam, że Pan / Pani:

Imię		Drugie imię		Nazwisko	
Numer ewidencyjny PESEL					

został(-a) wyznaczony(-a) na męża zaufania do:

..... W
(nazwa komisji wyborczej i w przypadku obwodowej komisji wyborczej jej numer) (miejscowość)

w wyborach
(nazwa wyborów)

zarządzonych na dzień
(data wyborów)

.....
(podpis pełnomocnika lub osoby upoważnionej)

* Jeżeli zaświadczenie wystawiła osoba upoważniona przez pełnomocnika, zaświadczenie należy okazać właściwej komisji w wyborczej łącznie z kopią udzielonego upoważnienia.
** W przypadku wyznaczenia męża zaufania do obwodowej komisji wyborczej zaświadczenie dotyczy zarówno obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie, jak i obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, chyba że zostanie w nim wskazana tylko jedna z tych komisji.

MĘŻOWIE ZAUFANIA

10

Mężem zaufania nie może być:

- kandydat w wyborach;
- komisarz wyborczy;
- pełnomocnik wyborczy;
- pełnomocnik finansowy;
- urzędnik wyborczy;
- członek komisji wyborczej.

Mężowie zaufania nie mogą

- 1) wykonywać żadnych czynności członka komisji;
- 2) pomagać wyborcom w głosowaniu ani udzielać im wyjaśnień;
- 3) liczyć, ani przeglądać kart do głosowania przed rozpoczęciem głosowania, w trakcie głosowania i po jego zakończeniu, tj. nie mogą mieć żadnego kontaktu fizycznego z kartami do głosowania – nie mogą dotykać kart – w żadnym momencie;

Niedopuszczalne jest utrudnianie przez członków komisji obwodowej obserwacji mężom zaufania wszystkich wykonywanych czynności.

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

11

Mężowie zaufania mają prawo w szczególności:

- 1) być obecni podczas wszystkich czynności komisji wyborczej, do której zostali wyznaczeni;
- 2) być obecni w lokalu wyborczym w czasie przygotowania do głosowania, w trakcie głosowania i podczas ustalania wyników głosowania i sporządzania protokołu;
- 3) obserwować liczenie głosów przez obwodową komisję wyborczą ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie i ustalanie przez nią wyników głosowania;
- 4) zgłaszać przewodniczącym komisji na bieżąco uwagi i zastrzeżenia;
- 5) wносить uwagi do protokołu głosowania, z wymienieniem konkretnych zarzutów;
- 6) być obecni przy przewożeniu i przekazywaniu protokołów do właściwej komisji wyborczej wyższego stopnia;
- 7) być obecni przy sprawdzaniu prawidłowości ustalenia wyników głosowania;
- 8) być obecni przy wprowadzaniu danych do sieci elektronicznego przesyłania danych.

Wykonywanie uprawnień mężów zaufania nie może utrudniać pracy

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

W dniu głosowania –

- od momentu rozpoczęcia pracy przez komisję - do czasu rozpoczęcia głosowania **oraz**
- w okresie od zamknięcia lokalu wyborczego do czasu podpisania protokołu głosowania,

12

czynności komisji mogą być rejestrowane przez mężów zaufania z wykorzystaniem własnych urządzeń rejestrujących (art. 42 § 5 Kodeksu wyborczego). (bez transmisji !!!)

Materiały zawierające zarejestrowany przebieg czynności na wniosek męża zaufania, rejestrującego te czynności, mogą zostać zakwalifikowane jako dokumenty z wyborów. W przypadku, **gdy mąż zaufania złoży wniosek o dołączenie zarejestrowanego przez niego materiału jako dokument z wyborów, komisja pakuje go, opieczętowuje oraz przekazuje z innymi dokumentami z wyborów komisji ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, łącznie z protokołem przekazania,**

MĘŻOWIE ZAUFANIA - UPRAWNIENIA

13

Obserwacja czynności wykonywanych przez komisję obwodową w trakcie głosowania, tj. w okresie od jego rozpoczęcia o godz. 7⁰⁰ do czasu jego zakończenia do godz. 21⁰⁰, z zastrzeżeniem, że nie zostało ono przedłużone, nie uprawnia mężów zaufania do utrwalania pracy komisji za pomocą żadnych urządzeń rejestrujących.

Przewodniczący komisji może wydawać polecenia o charakterze **porządkowym**, w przypadku gdy działania mężów zaufania wykraczają poza ich uprawnienia, utrudniają pracę komisji, zakłócają powagę głosowania lub naruszają jego tajność. Fakt ten należy odnotować w punkcie XIII.6 protokołów przekazania. **Kwestie organizacyjne związane z wykonywaniem funkcji męża zaufania należą do kompetencji przewodniczącego danej komisji, który winien ustalić je i przekazać przybyłym mężom zaufania.**

OBSERWATORZY SPOŁECZNI

14

Zarejestrowane w Rzeczypospolitej Polskiej, tj. **wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego**, stowarzyszenia i fundacje, do których celów statutowych należy troska o demokrację, prawa obywatelskie i rozwój społeczeństwa obywatelskiego, mają prawo wyznaczyć po jednym obserwatorze społecznym do każdej obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie oraz ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie. Prawo wyznaczenia po jednym obserwatorze społecznym do komisji wyborczych mają stowarzyszenia i fundacje, które w swoim statucie mają zapisaną realizację co najmniej jednego z wymienionego wyżej celu, tj. troskę o demokrację lub prawa obywatelskie albo rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Nie ma przy tym znaczenia, w jaki sposób zostaną one zapisane (jakie sformułowania zostaną użyte) w statucie.

OBSERWATORZY SPOŁECZNI

15

Obserwatorem społecznym nie może być:

- 1) kandydat w wyborach;**
- 2) komisarz wyborczy;**
- 3) pełnomocnik wyborczy;**
- 4) pełnomocnik finansowy;**
- 5) urzędnik wyborczy;**
- 6) członek komisji wyborczej.**

Obserwatorzy społeczni mają takie same uprawnienia jakie przysługują mężom zaufania za wyjątkiem:

- 1) wnoszenia uwag do protokołu głosowania;**
- 2) obecności przy przewożeniu i przekazywaniu protokołu do właściwej komisji wyborczej wyższego stopnia.**

Załącznik
do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej
z dnia 30 lipca 2018 r. (poz. ...)

Wzór zaświadczenia dla obserwatora społecznego

ZAŚWIADCZENIE DLA OBSERWATORA SPOŁECZNEGO

16

Ja,
(imię i nazwisko)
działając w imieniu organu uprawnionego do reprezentowania na zewnątrz stowarzyszenia/fundacji,^{*)}
do którego(-ej) celów statutowych należy troska o demokrację, prawa obywatelskie i rozwój społeczeństwa
obywatelskiego:

Nazwa stowarzyszenia lub fundacji	
Numer KRS	

zaświadczam, że Pan / Pani:

Imię		Dругie imię		Nazwisko	
Numer ewidencyjny PESEL:					

został(-a) wyznaczony(-a) na obserwatora społecznego do:

..... W
(nazwa komisji wyborczej i w przypadku obwodowej komisji wyborczej jej numer) (miejscowość)

w wyborach
(nazwa wyborów)

zarządzonych na dzień
(data wyborów)

.....
(podpis osoby uprawnionej)

zaświadczenie podpisane przez osobę działającą w imieniu organu uprawnionego do reprezentowania na zewnątrz stowarzyszenia/fundacji,

*) niepotrzebne skreślić lub pominąć

^{*)} W przypadku wyznaczenia obserwatora społecznego do obwodowej komisji wyborczej zaświadczenie dotyczy zarówno obwodowej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie, jak i obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie, chyba że zostanie w nim wskazana tylko jedna z nich.

OBSERWATORZY MIĘDZYNARODOWI

17

Przy wszystkich czynnościach komisji mogą być również obecni **obserwatorzy międzynarodowi** zaproszeni przez PKW.

Obserwatorzy międzynarodowi przedstawiają komisji **zaświadczenie** wydane przez PKW. Obserwatorzy posiadają **uprawnienia mężów zaufania**, z wyjątkiem prawa do wnoszenia uwag do protokołu (art. 50 § 2 Kodeksu wyborczego).

Nie mogą oni wykonywać żadnych czynności członka komisji, pomagać głosującym w głosowaniu ani udzielać im wyjaśnień.

PRAWA DZIENNIKARZY

- ważna legitymacja dziennikarska lub inny dokument potwierdzający reprezentowanie redakcji;
- obowiązek zgłoszenia przewodniczącemu komisji oraz stosowanie się do zarządzeń mających na celu zapewnienie powagi i tajności głosowania;
- Zakaz przeprowadzania wywiadów **w lokalu w którym odbywa się głosowanie;**
- Zakaz przebywania w lokalu przed rozpoczęciem głosowania oraz po jego zakończeniu.

Dopuszczalne jest, po uzyskaniu zgody przewodniczącego komisji oraz osób, których wizerunek jest utrwalany, filmowanie i fotografowanie przebiegu głosowania.

Nie jest potrzebna zgoda komisarza.

PRAWA DZIENNIKARZY

19

Za zgodą właściwej gminnej komisji wyborczej dopuszczalne jest sfilmowanie i sfotografowanie przez przedstawicieli prasy momentu otwierania przez obwodową komisję wyborczą ds. ustalenia wyników głosowania urny wyborczej i wyjmowania z niej kart do głosowania. Po wykonaniu tej czynności przedstawiciele prasy obowiązani są niezwłocznie opuścić lokal komisji.

LOKAL WYBORCZY

Lokal komisji powinien być — w miarę możliwości — tak urządzony, aby osoba uprawniona, po otrzymaniu karty do głosowania kierowała się bezpośrednio do miejsca za osłoną, a następnie w stronę urny.

20

Komisja sprawdza wielkość i zabezpieczenie urny przed otwarciem.

Agitacja - kontrola - hasła, napisy, ulotki (art. 107 § 2). Usunięcie; o pomoc do wójta oraz informacja dla Urzędnika Wyborczego.

Informacja PKW o sposobie głosowania

Kontrola stanu wyposażenia lokalu oraz oznakowania budynku. Termin - uzgodnić z wójtem, nie później niż w przeddzień głosowania skontrolować stan wyposażenia lokalu oraz oznakowania budynku. O brakach zawiadomić wójta, sprawdzić czy usunięte.

W LOKALU POWINNY BYĆ UMIESZCZONE URZĘDOWE OBWIESZCZENIA I INFORMACJE O:

21

- numerach i granicach okręgów wyborczych w wyborach do rady gminy, rady powiatu i sejmiku województwa oraz o liczbie radnych wybieranych w tych okręgach; ewentualnie wyciągi z obwieszczeń;
- numerach i granicach obwodów głos. oraz siedzibach OKW;
- zarejestrowanych listach kandydatów na radnych, numerach tych list i skrótach nazw komitetów, wraz z danymi o kandydatach do poszczególnych rad;
- skreśleniu z listy kandydatów na radnych nazwiska kandydata, które pozostało na karcie ;
- unieważnieniu rejestracji listy kandydatów na radnych, która pozostała na karcie;
- zarejestrowanych kandydatach na wójta, wraz z danymi o kandydatach;
- skreśleniu z listy kandydatów na wójta nazwiska kandydata, które pozostało na karcie;
- przeprowadzaniu głosowania tylko na jednego kandydata na wójta;
- nieprzeprowadzaniu głosowania w wyborach wójta z powodu braku kandydatów;
- sposobie głosowania i warunkach ważności głosu;
- składzie komisji.

WARUNKI TECHNICZNE

LOKAL DOSTOSOWANY DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Na podstawie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie lokali obwodowych komisji wyborczych dostosowanych do potrzeb wyborców niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 158, poz. 938 ze zm.).

22

Kontrola czy lokal oraz elementy jego wyposażenia spełniają warunki rozporządzenia.

- ✓ umiejscowienie na parterze budynku, bez barier architektonicznych (ewentualnie podjazdy);
- ✓ dostosowane i odpowiednio rozmieszczone drzwi (rozwierane lub rozsuwane, szerokość min. 0,9m, próg max 5 mm);
- ✓ kontrastujący kolor stopni schodów i posadzki;
- ✓ dogodne warunki ruchu (oznaczenie przezroczystych przegród, przeciwpoślizgowe posadzki, brak przeszkód, dodatkowe oświetlenie miejsca zapewniającego tajność głosowania);
- ✓ co najmniej jedno miejsce zapewniające tajność głosu dostosowane do potrzeb wyborcy niepełnosprawnego
- ✓ wysokość urny – max 1m;
- ✓ przejście min 1,5 m;
- ✓ obwieszczenia i informacje umieszczone w miejscu dostępnym z wózka inwalidzkiego, na wysokości 0,9m.

Krajowe
Biuro
Wyborcze

INFORMACJE O SPOSOBIE GŁOSOWANIA

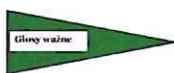
23

gmina do 20 tys. mieszkańców

4 rodzaje wyborów - 4 informacje - wywiesić w lokalu wyborczym + wewnątrz kabin zapewniających tajność głosowania

Wykazanie do urzędów Państwowej Komisji Wyborczej
Polska 23 sierpnia 2014, 10:00:00

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH DO RAD GMIN LICZĄCYCH DO 20 000 MIESZKAŃCÓW

- głosować można tylko na jednego kandydata, stawiając znak „X” (o najmniejszej ilości kresek) przycinając się w obrębie kreski na karcie do głosowania w krawce z lewej strony obok nazwiska kandydata

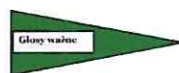
Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w krawce przy nazwisku więcej niż jednego kandydata
- niepostawienie znaku „X” w żadnej krawce
- postawienie znaku „X” w krawce wyłącznie przy nazwisku kandydata skreślonego przez gminną komisję wyborczą

**NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE
LUB NIEOPATRZONE PIECZECIĄ OBWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBWODZIE**

20140819 6

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH WÓJTÓW, BURMISTRZÓW I PREZYDENTÓW MIAST

- głosować można tylko na jednego kandydata, stawiając znak „X” (o najmniejszej ilości kresek) przycinając się w obrębie kreski na karcie do głosowania w krawce z lewej strony obok nazwiska kandydata

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w krawce przy nazwisku więcej niż jednego kandydata
- niepostawienie znaku „X” w żadnej krawce
- postawienie znaku „X” w krawce wyłącznie przy nazwisku kandydata skreślonego przez gminną komisję wyborczą

**NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE
LUB NIEOPATRZONE PIECZECIĄ OBWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBWODZIE**

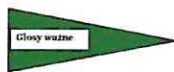
INFORMACJE O SPOSOBIE GŁOSOWANIA

24

gmina do 20 tys. mieszkańców

4 rodzaje wyborów - 4 informacje - wywiesić w lokalu wyborczym + wewnątrz kabin zapewniających tajność głosowania

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH DO RAD POWIATÓW

- głosować można tylko na jedną listę kandydatów, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie) przekraczając nie w obrębie kratki w krawce z lewej strony obok nazwiska jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje się jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kratkach obok nazwisk kandydatów umieszczonego również w drugiej lub kolejnej krawce
- nierozpoznanie znaku „X” w danej kratce
- postawienie znaku „X” w krawce wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy niesubskrybowanej przez gminną komisję wyborczą

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE LUB NIEOPATRZONE PECCZCJĄ OBWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBWODZIE

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH DO SEJMIKÓW WOJEWÓDZTWA

- głosować można tylko na jedną listę kandydatów, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie) przekraczając nie w obrębie kratki w krawce z lewej strony obok nazwiska jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje się jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kratkach obok nazwisk kandydatów umieszczonego również w drugiej lub kolejnej krawce
- nierozpoznanie znaku „X” w danej kratce
- postawienie znaku „X” w krawce wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy niesubskrybowanej przez gminną komisję wyborczą

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE LUB NIEOPATRZONE PECCZCJĄ OBWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBWODZIE

INFORMACJE O SPOSOBIE GŁOSOWANIA

25

gmina powyżej 20 tys. mieszkańców
4 rodzaje wyborów - 4 informacje - wywiesić w lokalu wyborczym + wewnątrz kabin zapewniających
tajność głosowania

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH DO RAD GMIŃ LICZĄCYCH POWYŻEJ 20 000 MIESZKAŃCÓW

Znak w 2

- głosować można tylko na jeden listę kandydatów, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki) w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje się jego porządkiem do uzyskania mandatów

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kratkach obok nazwisk kandydatów umieszczonech na więcej niż jednej liście
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kratce
- postawienie znaku „X” w kratce wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy reprezentującej inną gminę lub innego wyznacza

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE LUB NIEOPATRZONE PECCZECIĄ OBWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBWODZIE

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH WÓJTÓW, BURMISTRZÓW I PREZYDENTÓW MIAST

Znak w 6

- głosować można tylko na jednego kandydata, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w obrębie kratki) na karcie do głosowania w kratce z lewej strony obok nazwiska kandydata

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kratce przy nazwisku więcej niż jednego kandydata
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kratce
- postawienie znaku „X” w kratce wyłącznie przy nazwisku kandydata skierowanego przez gminę lub innego wyznacza

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE LUB NIEOPATRZONE PECCZECIĄ OBWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBWODZIE

INFORMACJE O SPOSOBIE GŁOSOWANIA

26

gmina powyżej 20 tys. mieszkańców

**4 rodzaje wyborów - 4 informacje - wywiesić w lokalu wyborczym + wewnątrz kabin zapewniających
tajność głosowania**

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH DO RAD POWIATÓW

Załącznik nr 4

- głosować można tylko na jedną listę kandydatów, stawiając znak „X” po maksymalnej liczbie listy preferowanej, ale w obrębie kolumny w kratce z lewej strony obok nazwiska jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje się jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu.

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kratkach obok nazwisk kandydatów znajdujących się w jednej lub kilku listach;
- nierozpoznanie znaku „X” w danej kratce;
- postawienie znaku „X” w kratce wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy reprezentowanej przez grupę kandydatów wybranych.

**NIWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE
LUB NIEOPATRZONE PECCZECIĄ OBWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
DLA PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBWODZIE**

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH DO SEJMIKÓW WOJEWÓDZTWA

Załącznik nr 5

- głosować można tylko na jedną listę kandydatów, stawiając znak „X” (m. in. najwięcej czterech) w kratkach obok nazwiska kandydata z tej listy, przez co wskazuje się jego pierwszeństwo do uzyskania mandatu.

Przyczyną nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kratkach obok nazwisk kandydatów znajdujących się na więcej niż jednej liście;
- nierozpoznanie znaku „X” w danej kratce;
- postawienie znaku „X” w kratce wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy nieoświadczającej przynależności do komisji wyborczej.

**NIWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE
LUB NIEOPATRZONE PECCZECIĄ OBWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
DLA PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBWODZIE**

INFORMACJE O SPOSOBIE GŁOSOWANIA

27

gmina będąca miastem na prawach powiatu (m.n.p.p.) (BYDGOSZCZ)
3 rodzaje wyborów - 3 informacje - wywiesić w lokalu wyborczym + wewnątrz kabin zapewniających
tajność głosowania

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH DO RAD GMIN LICZĄCYCH POWYŻEJ 20 000 MIESZKANCÓW

- głosować można tylko na jedną listę kandydatów, stawiając znak „X” (po najwyżej dwóch linijkach przewidzianych do tego celu) w kolumnie z nazwiskiem jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje się jego pierwszą osobę na najwyższym miejscu listy

Przyczyna nieważności głosu jest:

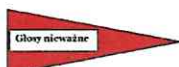
- postawienie znaku „X” w kolumnie obok nazwisk kandydatów umieszczonech na więcej niż jednej liście
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kolumnie
- postawienie znaku „X” w kolumnie wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy nieprzeznaczonej przez gabrielę kolumny wyborczą

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE LUB NIEOPATRZONE PIECZCĄ OBOWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBYWODZIE

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH WÓJTÓW, BURMISTRZÓW I PREZYDENTÓW MIAST

- głosować można tylko na jednego kandydata, stawiając znak „X” (po najwyżej dwóch linijkach przewidzianych do tego celu) na nazwisku kandydata w kolumnie z jego nazwiskiem

Przyczyna nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kolumnie przy nazwisku więcej niż jednego kandydata
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kolumnie
- postawienie znaku „X” w kolumnie wyłącznie przy nazwisku kandydata skreślonego przez gabrielę kolumny wyborczej

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE LUB NIEOPATRZONE PIECZCĄ OBOWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBYWODZIE

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH DO SEJMİKÓW WOJEWÓDZTW

- głosować można tylko na jedną listę kandydatów, stawiając znak „X” (po najwyżej dwóch linijkach przewidzianych do tego celu) w kolumnie z nazwiskiem jednego kandydata z tej listy, przez co wskazuje się jego pierwszą osobę do uzyskania mandatu

Przyczyna nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w kolumnie obok nazwisk kandydatów umieszczonech na więcej niż jednej liście
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kolumnie
- postawienie znaku „X” w kolumnie wyłącznie przy nazwisku kandydata z listy nieprzeznaczonej przez gabrielę kolumny wyborczej

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE LUB NIEOPATRZONE PIECZCĄ OBOWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBYWODZIE

INFORMACJE O SPOSOBIE GŁOSOWANIA

28

WBP – Głosowanie na 1 kandydata + II TURA wywiesić w lokalu wyborczym + wewnątrz kabin zapewniających tajność głosowania

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W WYBORACH WÓJTÓW, BURMISTRZÓW I PREZYDENTÓW MIAST (1 KANDYDAT)

Załącznik 7

- wyborca głosuje za wybranym kandydatem, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w okolicy krawędzi na końcu do głosowania w kratce oznaczonej słowem „TAK” z lewej strony ciekła numeryka kandydata
- wyborca głosuje przeciwko wybranemu kandydatowi, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w okolicy krawędzi na końcu do głosowania w kratce oznaczonej słowem „NIE” z lewej strony ciekła numeryka kandydata

Przyczyna nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w obu kratkach
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kratce

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE LUB NIEOPATZONE PRZECIĄ OBYWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBYWODZIE

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W PONOWNYM GŁOSOWANIU W WYBORACH WÓJTA, BURMISTRZA, PREZYDENTA MIASTA

Załącznik 8

- głosować można tylko na jednego kandydata, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w okolicy krawędzi na końcu do głosowania w kratce z lewej strony ciekła numeryka kandydata

Przyczyna nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w obu kratkach
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kratce

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE LUB NIEOPATZONE PRZECIĄ OBYWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBYWODZIE

INFORMACJA O SPOSOBIE GŁOSOWANIA ORAZ WARUNKACH WAŻNOŚCI GŁOSU W PONOWNYM GŁOSOWANIU W WYBORACH WÓJTA, BURMISTRZA, PREZYDENTA MIASTA (1 KANDYDAT)

Załącznik 9

- wyborca głosuje za wybranym kandydatem, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w okolicy krawędzi na końcu do głosowania w kratce oznaczonej słowem „TAK” z lewej strony ciekła numeryka kandydata
- wyborca głosuje przeciwko wybranemu kandydatowi, stawiając znak „X” (co najmniej dwie linie przecinające się w okolicy krawędzi na końcu do głosowania w kratce oznaczonej słowem „NIE” z lewej strony ciekła numeryka kandydata

Przyczyna nieważności głosu jest:

- postawienie znaku „X” w obu kratkach
- niepostawienie znaku „X” w żadnej kratce

NIEWAŻNE SĄ KARTY DO GŁOSOWANIA INNE NIŻ URZĘDOWO USTALONE LUB NIEOPATZONE PRZECIĄ OBYWODOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ DS. PRZEPROWADZENIA GŁOSOWANIA W OBYWODZIE

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM WYBORÓW

29

I posiedzenie

- Niezwłocznie po powołaniu;
- Zapoznanie się z wytycznymi PKW;
- Ustalenie sposobu wykonania zadań;
- Informację o swoim składzie komisja podaje do wiad. publicznej + w lokalu wyborczym

II posiedzenie

- Najpóźniej w 2 dniu przed dniem wyborów;
- Omówienie organizacji pracy przed i w dniu wyborów;
- Ustalenie godziny rozpoczęcia pracy w dniu głosowania i podanie jej do publ. wiad. - w budynku lokalu+urząd gminy;

Komisja współdziała w tym zakresie z wójtem i urzędnikiem wyborczym

Jeżeli komisja nie omówiła na pierwszym posiedzeniu organizacji pracy przed i w dniu oraz nie ustaliła godziny rozpoczęcia pracy w dniu głosowania, wówczas czynności te dokonuje na posiedzeniu najpóźniej w przeddzień wyborów. **Ustalone godziny rozpoczęcia pracy w dniu głosowania podaje się do publicznej wiadomości w budynku lokalu wyborczego i w urzędzie gminy**

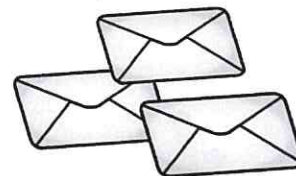
ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM GŁOSOWANIA

30

Posiedzenie komisji - GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

- Termin uzgodniony z Urzędnikiem Wyborczym co najmniej w połowie składu;
- **ostemplowanie kart do głosowania w głos. korespondencyjnym oraz przygotowania pakietów wyborczych;**
- miejsce wskazuje urząd obsługujący urzędnika wyborczego + właściwa pieczęć okw i nr);
- protokół w 2 egz. (Urzędnik wyborczy i komisja)

Przed rozpoczęciem stemplowania kart komisja upewnia się, czy wydano jej właściwą pieczęć (napis OKW ds. przeprowadzenia głosowania, numer komisji i nazwa miejscowości).

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

(Skład pakietu wyborczego zgodnie z wymogami ustawowymi)

31

- 1 Karty do głosowania
- 2 Koperta zwrotna
- 3 Koperta na karty do głosowania
- 4 Instrukcja głosowania korespondencyjnego
- 5 Oświadczenie o osobistym i tajnym oddaniu głosu
- 6 Nakładki na karty do głosowania (ewentualnie, tylko na żądanie wyborcy)

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE **(Przygotowanie pakietu wyborczego)**

32

Obwodowa komisja wyborcza ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie opieczętowuje karty do głosowania swoją pieczęcią.

Na formularzu oświadczenia umieszcza się imię (imiona), nazwisko oraz PESEL wyborcy niepełnosprawnego, nazwę przeprowadzanych wyborów i ich datę.

Na kopercie na pakiet wyborczy oraz na kopercie zwrotnej umieszcza się oznaczenie „przesyłka wyborcza”.

Na kopercie zwrotnej umieszcza się adres właściwej komisji wyborczej ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie.

Na kopercie na kartę do głosowania umieszcza się oznaczenie „koperta na kartę do głosowania”.

GŁOSOWANIE KORESPONDENCYJNE

33

Przygotowanie pakietu wyborczego cd...

Na kopercie zwrotnej i kopercie na kartę do głosowania nie można umieszczać żadnych innych oznaczeń poza wymienionymi.

Czynności dotyczące przygotowania pakietu wyborczego, wykonuje obwodowa komisja wyborcza ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie w obecności urzędnika wyborczego.

Urządник wyborczy niezwłocznie informuje wójta o wysłanych pakietach wyborczych.

ZADANIA KOMISJI PRZED DNIEM GŁOSOWANIA (najpóźniej w przeddzień – odbiór materiałów)

co najmniej 1/2 składu komisji, w tym przewodniczący lub zastępca

34

● karty do głosowania – 4 rodzaje (m.n.p.p. – 3 rodzaje):

- przeliczyć, sprawdzić czy są prawidłowo wydrukowane (błędy, usterki drukarskie), czy zawierają wszystkie listy kandydatów i kandydatów zarejestrowanych w danym okręgu oraz wszystkich kandydatów w wyborach WBP;
- sprawdzenia kompletności kart komisja dokonuje na podstawie obwieszczeń właściwych TKW o zarejestrowanych listach kandydatów oraz o zarejestrowanych kandydatach na WBP;
- jeśli obwód głosowania obejmuje więcej niż jeden okręg wyborczy do rady gminy, wówczas dla każdego okręgu są odrębne karty do głosowania.

● formularze protokołów głosowania na radnych i WBP - 4 egz.;

● protokół przekazania + formularze zaświadczeń o udziale w głosowaniu

● pieczęć okrągła Komisji – **WŁAŚCIWA !**

● spis wyborców;

● lista wyborców, którzy udzielili pełnomocnictwa do głosowania;

● osłony na spis wyborców, zapewniające ochronę danych osobowych;

● materiały biurowe

zaplombowany pakiet z pieczęcią obwodowej komisji wyborczej ds. ustalenia wyników głosowania w obwodzie; obwodowa komisja wyborcza ds. przeprowadzenia głosowania w obwodzie nie może otwierać tego pakietu, ani naruszać plomby.

Krajowe
Biuro
Wyborcze

KARTY DO GŁOSOWANIA

35

GMINA/MIASTO - 4 RODZAJE

The image displays four different types of voting cards for municipalities or cities. Each card is a rectangular form with a header section containing administrative information and a main section with a list of candidates. The candidates are listed in columns, and there are checkboxes next to each name for marking a vote. The layout and design of the cards vary, reflecting different administrative structures or preferences.

MIASTO NA PRAWACH POWIATU - 3 RODZAJE

The image displays three different types of voting cards for cities with county-level powers. Similar to the municipal cards, these cards have a header with administrative details and a main section with a list of candidates and checkboxes for voting. The layout and design of these cards also vary, showing different administrative arrangements.

OBSŁUGA INFORMATYCZNA

36

Operatorzy mają obowiązek zabezpieczenia loginów i haseł przed dostępem innych osób.

Przewodniczący komisji najpóźniej w przeddzień głosowania ustala z operatorem bądź operatorami informatycznej obsługi komisji miejsce i harmonogram pracy, z uwzględnieniem konieczności:

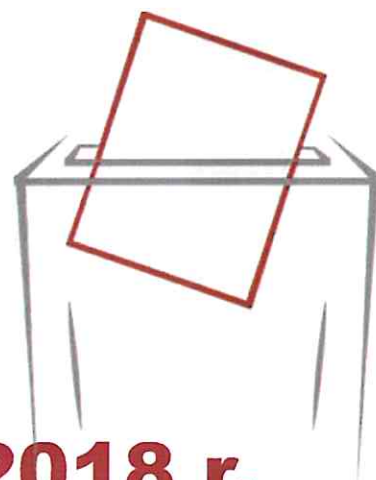
- 1) przekazania w trakcie głosowania (frekwencji);
- 2) wprowadzenia wszystkich danych z projektu protokołu przekazania;
- 3) wprowadzenia wszystkich danych zawartych w projektach protokołów głosowania w obwodzie;
- 4) transmisji danych z protokołu podpisanego przez członków komisji do systemu informatycznego Wsparcie Organów Wyborczych (WOW).

37

GŁOSOWANIE

21 października 2018 r.

ZADANIA KOMISJI W DNIU GŁOSOWANIA (przed otwarciem lokalu)

38

W dniu wyborów komisja wszystkie czynności wykonuje w możliwie pełnym składzie, lecz **nie mniejszym niż 2/3 ustawowego składu**, w tym przewodniczący komisji lub jego zastępca

Wymóg obecności co najmniej 2/3 osób z komisji **oznacza stałe przebywanie takiej liczby członków w pomieszczeniu, w którym znajduje się urna.**

SKŁAD KOMISJI

39

Komisja wykonuje swoje zadania w możliwie pełnym składzie, lecz nie mniejszym niż $\frac{2}{3}$ składu, z udziałem przewodniczącego komisji lub jego zastępcy.

Ile wynosi minimalny skład komisji?

W skład komisji powołano - 5 osób	➔	4 członków
W skład komisji powołano - 6 osób	➔	4 członków
W skład komisji powołano - 7 osób	➔	5 członków
W skład komisji powołano - 8 osób	➔	6 członków
W skład komisji powołano - 9 osób	➔	6 członków

ZADANIA KOMISJI W DNIU GŁOSOWANIA (przed otwarciem lokalu)

40

Godzina 6.00 - nie później – Komisja 2/3 ustawowego składu

- sprawdza dostarczone dokumenty oraz swoją pieczęć
nie wolno otworzyć pakietu z pieczęcią okw ds. ustalenia wyników głosowania
- ponownie przelicza karty do głosowania odrębnie do każdego wyborów:
wpisuje w odpowiednich punktach protokołu przekazania Karty rozłożyć według numerów okręgów.
- ostemplowuje karty do głosowania swoją pieczęcią przed godz. 7.00
- rozkłada spis wyborców **wraz z osłoną na spis**
- sprawdza: czy wywieszono urzędowe obwieszczenia i informacje, czy nie należy usunąć elementów kampanii wyborczej (plakaty, napisy)
- sprawdza urnę, zamyka i opieczętowuje **lub zabezpiecza za pomocą jednorazowych plomb z unikalnym numerem. Numer ten wpisuje w protokole wewnętrznym**
- rotacyjne czuwanie nad urną

ZADANIA KOMISJI W DNIU GŁOSOWANIA (przed otwarciem lokalu)

41

- **Przewodniczący komisji wyznacza członka komisji, który przebywając w bezpośredniej bliskości urny zapewnia jej nienaruszalność oraz przestrzeganie przez wyborców zasad dotyczących tajności głosowania, tj. czuwa, aby wyborcy wrzucali karty do urny w taki sposób, aby strona zadrukowana była niewidoczna.**
- Urny nie wolno wnosić z lokalu wyborczego; dotyczy to również urny zasadniczej w obwodach głosowania utworzonych w zakładach leczniczych i domach pomocy społecznej.

Urna musi pozostać zamknięta przez cały czas od zamknięcia aż do jej otwarcia po zakończeniu głosowania. Gdyby w tym czasie doszło do otwarcia urny, komisja odnotowuje to zdarzenie i wyjaśnia jego przyczynę w pkt XIII.6 protokołu przekazania.

ZADANIA KOMISJI W TRAKCIE GŁOSOWANIA (7.00 – 21.00)

42

Jeżeli po wydrukowaniu kart nastąpiło:

- **skreślenie kandydata**
- **lub (oraz) unieważnienie rejestracji listy:**

Nie drukuje się nowych kart

TKW:

1. Zawiadamia obwodowe komisje wyborcze.
2. Sporządza informację o nowym, prawidłowym brzmieniu karty przez odwzorowanie właściwego arkusza tej karty ze skreślonym nazwiskiem kandydata lub unieważnioną listą kandydatów oraz o warunkach ważności głosu oddanego na takiej karcie.

OKW:

1. Umieszcza otrzymaną informację o skreśleniach i nowym brzmieniu karty w lokalu przy obwieszczeniu o zarejestrowanych listach kandydatów
2. Informuje o tym ustnie wyborców przy wydawaniu karty do głosowania.

**OBWIESZCZENIE
GMINNEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 18 października**

w sprawie skreślenia kandydata na radnego

PROKURATURA
KRAJOWE BIURO WYBORCZE
UL. POLSKA 100, 00-901 WARSZAWA
TEL. 22 629 40 00, 22 629 40 01
WWW.KBW.PL

№	Nazwa	Adres
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

Wykaz kandydatów na radnego...

Ważność głosu oddanego na takiej karcie...

Niedopuszczalne jest dokonywanie przez komisję jakichkolwiek skreśleń i adnotacji na kartach do głosowania.

CZYNNOŚCI (przed wydaniem karty do głosowania)

43

- Sprawdzić tożsamość wyborcy na podstawie dowodu osobistego lub każdego innego dokumentu z fotografią.
(np. paszport, prawo jazdy, legitymacja studencka)
- Ustalić, czy wyborca jest ujęty w spisie wyborców - **część A albo część B.**

Komisje wyborcze sprawdzają ponadto,

Część A

SPIS WYBORCÓW

odmówić
wydania kart

czy

Lp.	Nazwisko i imię (imiiona)	Imię ojca	Data urodzenia (RRRR-MM-DD) Nr PESEL	Adres zamieszkania		Foto i zdjęcie otrzymane last(y). Głosowanie w dniu	Uwagi
				niejakość ulica	nr domu ze mieszkania		
1.	Kowalska Anna	Leon	1975-05-25 750525.....	Iksowo Kolejowa	25 10		↓ wysłano pakiet
<p style="color: red; font-weight: bold;">Jeśli wyborca poinformuje komisję, że nie otrzymał pakietu wyborczego, przewodniczący komisji lub jego zastępca telefonicznie potwierdza w dziale ewidencji ludności urzędu gminy, czy urząd posiada informację o niedoręczeniu temu wyborcy pakietu. W przypadku potwierdzenia przez urząd niedoręczenia pakietu należy postąpić jak poniżej:</p>							
1.	Kowalska Anna	Leon	1975-05-25 750525.....	Iksowo Kolejowa	25 10		wysłano pakiet pakiet niedoręczony

wydać karty

DOPISYWANIE DO SPISU OSÓB UPRAWNIONYCH

44

- osobę pominiętą w spisie – w części A lub B
- jeżeli udokumentuje, iż stale zamieszkuje na terenie obwodu
(a ewidencja ludności potwierdzi ten fakt, sporządzi notatkę, ~~dopisać~~ *dopisać do spisu*);
- osobę skreśloną ze spisu
- w związku z umieszczeniem jej w obwodzie odrębnym, która udokumentuje, że opuściła szpital, dom pomocy społecznej, zakład karny, areszt śledczy przed dniem głosowania;
- osobę, która chce głosować w obwodzie odrębnym
- pod warunkiem, że stale zamieszkuje na obszarze województwa i przybyła do szpitala, domu pomocy społecznej, zakładu karnego, aresztu śledczego przed dniem głosowania.

Zwrócić uwagę na rodzaje wydawanych kart!!!

Wpis komisji

Część A

SPIS WYBORCÓW

Lp.	Nazwisko i imię (imiiona)	Imię ojca	Data urodzenia (RRRR-MM-DD) Nr PESEL	Adres zamieszkania		Potwierdzenie otrzymania list(y). Głosowanie w dniu	Uwagi
				miejsowość ulica	nr domu nr mieszkania		
Przykład dla osoby, która <u>stale zamieszkuje na obszarze innej gminy</u> niż gmina, w której położona jest jednostka, ale <u>w tym samym powiecie</u> , w rubryce spisu „Uwagi” należy dopisać adnotację „Tylko wybory do rady powiatu i sejmiku województwa”							
51	Wachowska Adela	Jan	1952-10-12 521012.....	Xxxxxx Yyyy	16		Tylko wybory do rady powiatu i sejmiku województwa
Przykład dla osoby, która <u>stale zamieszkuje na obszarze innej gminy</u> niż gmina, w której położona jest jednostka, ale <u>na obszarze innego powiatu</u> — adnotację „Tylko wybory do sejmiku województwa”							
52	Białkowski Zbigniew	Karol	1936-01-02 360102.....	Xxxxxx Yyyy	16		Tylko wybory do sejmiku województwa

Dodatkowy formularz spisu wyborców, na którym komisja dopisuje wyborców w dniu głosowania, powinien zawierać oznaczenie „**Dodatkowy formularz spisu wyborców**”. Członek komisji dopisujący na tym formularzu wyborcę w dniu głosowania każdorazowo, obok imienia i nazwiska osoby dopisanej, umieszcza swoją parafę. Po zakończeniu głosowania dodatkowy formularz spisu wyborców powinien zostać opatrzony pieczęcią komisji oraz podpisany przez przewodniczącego komisji lub jego zastępcę. Komisja nie jest uprawniona do dokonywania jakichkolwiek innych zmian w spisie wyborców.

WYBORCY UJĘCI W SPISIE WYBORCÓW

46

- **w części A spisu wyborców - obywatele polscy;**
- **w części B spisu wyborców - pozostali obywatele Unii Europejskiej;**

Obywatele UE niebędący obywatelami polskimi nie są uprawnieni do głosowania w wyborach do rady powiatów oraz sejmików województwa

WYBORCY UJĘCI W SPISIE WYBORCÓW

47

Ponadto komisja zwraca uwagę, by wyborca potwierdził własnoręcznym podpisem, w przeznaczony na to rubryce spisu wyborców, fakt otrzymania kart. **Jeżeli wyborca nie potwierdzi własnoręcznym podpisem odbioru kart do głosowania, komisja odmawia ich wydania.**

Jedynie w przypadku gdy wyborca okaże komisji dokument potwierdzający, że jest osobą niepełnosprawną o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511, z późn. zm.) i nie może w związku z tym potwierdzić otrzymania kart do głosowania członek komisji wydający karty do głosowania wraz z przewodniczącym lub zastępcą przewodniczącego stwierdza fakt wydania kart oraz przyczynę braku podpisu osoby otrzymującej karty.

Czynności te wykonuje przewodniczący komisji lub zastępca przewodniczącego w obecności innego członka komisji.

WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA

48

- osobie wpisanej w części A spisu - wydaje się po jednej karcie do głosowania w wyborach do każdej z rad oraz w wyborach wójta.

- osobie wpisanej w części B spisu - wydaje się wyłącznie karty do głosowania w wyborach do rady gminy oraz w wyborach wójta.

- w m.st. Warszawie osoby wpisane w części B otrzymują karty do głosowania w wyborach do Rady m.st. Warszawy, rady dzielnicy i Prezydenta m.st. Warszawy.

SPIS WYBORCÓW

Część A

Lp.	Nazwisko i imię (imię)	Imię ojca	Data urodzenia (RRRR-MM-DD) № PESEL	Adres zamieszkania		Potwierdzenie otrzymania kart(y). Głosowanie w dniu	Uwagi
				miejsowość ulica	nr domu nr mieszkania		
26	Klonowska Edyta	Jan	1945-09-01 450901.....	Xxxxxx Yyyyyyy	126		
27	Zwierkowski Marek	Edmund	1956-11-11 561111.....	Xxxxxx Yyyyyyy	127 1	Zwierkowski	bez gminy bez wójta
28	Bładowska Agnieszka	Piotr	1964-09-12 640912.....	Xxxxxx Yyyyyyy	127 2	Bładowska A	bez sejmiku
29	Ochenkowska Lidia	Henryk	1978-12-19 781219.....	Xxxxxx Yyyyyyy	128	OchenkL	bez powiatu

Wpis komisji

WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA (ochrona danych osobowych)

49

Należy zwrócić uwagę na konieczność zapewnienia ochrony danych osobowych wyborców w spisie, w tym przed ujawnieniem danych osobowych innych osób przy potwierdzaniu przez wyborców odbioru kart do głosowania.

W tym celu komisja stosuje osłony na spis zabezpieczające dane osobowe innych osób ujętych w spisie, które powinny być przekazane przez urząd gminy.

W przypadku gdy komisja zauważy, że osoba podpisała się w linii przy nazwisku innego wyborcy, wskazuje tej osobie właściwe miejsce w spisie do złożenia podpisu, a podpis złożony w niewłaściwym miejscu skreśla. Skreślenie opatruje się adnotacją „podpis w nieprawidłowym miejscu” i parafą przewodniczącego komisji lub jego zastępcy.

W przypadku gdy komisja zauważy, że osoba podpisała się w linii przy nazwisku **innego wyborcy** należy postąpić jak poniżej:

Lp.	Nazwisko i imiona	Imię ojca	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień)	Nr PESEL	Adres zamieszkania				Potwierdzenie otrzymania kart(y) do głosowania, podpis-data***	Uwagi
1.	KOWALSKA Anna	Leon	1975-02-02	750202.....	XXXXXXXX	YYYYYYY	2	2	<i>Kowalska</i>	
2.	NOWAK Jan	Tadeusz	1968-12-12	681212.....	XXXXXXXX	YYYYYYY	7	7	<i>Kowalska</i>	„podpis w nieprawidłowym miejscu”

WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA (ochrona danych osobowych)

50

Niewykonywanie lub niewłaściwe wykonywanie powyższego obowiązku skutkować może odpowiedzialnością za naruszenie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

WYDAWANIE KART DO GŁOSOWANIA

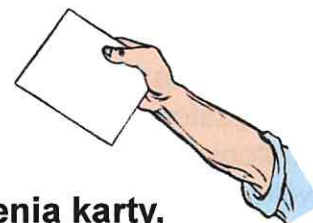

51

Na wniosek wyborcy komisja jest obowiązana wyjaśnić mu sposób głosowania w poszczególnych wyborach oraz warunki ważności głosu, zgodnie z informacjami umieszczonymi na karcie do głosowania.

Wyjaśnienie to nie może zawierać elementów agitacyjnych.

Komisja odmawia ponownego wydania karty (lub kart) do głosowania niezależnie od przyczyn tego żądania (np. z powodu pomyłkowego wypełnienia karty, zniszczenia jej itp.).

OBOWIĄZKI INFORMACYJNE KOMISJI

52

➤ Na prośbę wyborcy niepełnosprawnego, komisja jest obowiązana do przekazania ustnie treści obwieszczeń wyborczych **w zakresie:**

- informacji o komitetach wyborczych biorących udział w wyborach
- zarejestrowanych kandydatów i listach kandydatów.

Przekaz dotyczący kandydatów i list kandydatów powinien się ograniczać do poinformowania wyborcy o liczbie zarejestrowanych list kandydatów w danym okręgu, ich numerach i ew. numerze strony, na której lista jest umieszczona na karcie do głosowania, oraz o liczbie kandydatów, a także imionach i nazwiskach kandydatów na konkretnej wskazanej przez wyborcę liście kandydatów.

Analogicznie należy postąpić w przypadku udzielania informacji o kandydatach na wójta.

Czynności te wykonuje przewodniczący komisji lub zastępca przewodniczącego w obecności innego członka komisji.